

Ηλθε η ώρα για ανανέωση της σχέσης πολίτη-κράτους

Ο Επίτροπος του Πολίτη Παναγιώτης Σεντώνας μιλά για την ατζέντα 2030

Συνέντευξη στον
ΜΑΡΙΟ ΧΡΙΣΤΟΦΗ

«Η συμμετοχική και διαβουλευτική δημοκρατία είναι, κατά την άποψή μου, και το κλειδί για την ανανέωση της σχέσης των πολιτών με το κράτος και για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης τους στους θεσμούς. Η επί της ουσίας συμμετοχή και η πραγματική επιρροή των πολιτών, δηλαδή, στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών», λέει στην πρώτη του συνέντευξη στην «Κ» ο Επίτροπος του Πολίτη Παναγιώτης Σεντώνας. Αφορμή το πρόσφατο συνέδριο «Πολίτες-Πολιτικοί-Πολιτικές», στο οποίο παρουσίασε την Ατζέντα 2030, που στόχο έχει την ανάγκη συμμετοχικότητας και συν-σχεδιασμού για την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης.

—Είχατε πρόσφατα διοργανώσει το Συνέδριο «Πολίτες - Πολιτικοί - Πολιτικές», παρουσιάζοντας τον σχεδιασμό της Ατζέντας 2030. Ποια η σημασία του;

—Μέσα από το Συνέδριο θελήσαμε να αναδείξουμε τη σημασία της συμμετοχικότητας και του συν-σχεδιασμού για την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης (Αειφόρου) Ανάπτυξης. Δεν θα μπορούσαμε να βαδίσουμε προς τον ορίζοντα που θέτουν οι Στόχοι, που είναι η δημιουργία δίκαιων, αειφόρων και ανθεκτικών κοινωνιών, αν δεν κοιτάζουμε όλοι προς την ίδια κατεύθυνση. Με τη συμμετοχή εκπροσώπων της κυβέρνησης, του κοινοβουλίου, της ακαδημαϊκής κοινότητας, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και του επιχειρηματικού κόσμου, συζητήσαμε για το πώς μπορούν να γίνουν πράξη συνέργειες και συνεργασίες για την επίτευξη των Στόχων, αλλά και πώς διασφαλίζεται η συμμετοχή των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων στη λήψη και υλοποίηση των αποφάσεων. Εξάλλου, είναι ευθύνη των κρατών να κινητοποιήσουν, να εμπλέξουν και να υποστηρίξουν όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς και εταίρους, προκειμένου ο καθένας να συνεισφέρει, από το δικό του πλαίσιο αναφοράς, στην επίτευξη των Στόχων.

—Σε μία κοινωνία που οι πολίτες συνεχώς απομακρύνονται από τα κοινά, που βλέπουν με καχυποψία τα κέντρα λήψης απο-

“

Η διαμόρφωση πιο ενημερωμένων πολιτών, ο εμπλουτισμός των γνώσεων και των ικανοτήτων τους είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση πιο βιώσιμων, ποικιλόμορφων και δραστήριων κοινωνιών.

“

Αρχές του 2022 αρχίζει τη λειτουργία του το «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Πολιτών», το οποίο διοργανώνουμε μαζί με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Θα λειτουργεί σε μνημιαία βάση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

φάσεων, υπάρχει αλήθεια τρόπος να ενισχυθεί η συμμετοχική δημοκρατία;

—Η συμμετοχική και διαβουλευτική δημοκρατία είναι, κατά την άποψή μου, και το κλειδί για την ανανέωση της σχέσης των πολιτών με το κράτος και για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης τους στους θεσμούς. Η επί της ουσίας συμμετοχή και η πραγματική επιρροή των πολιτών, δηλαδή, στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών. Όπως αναφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και σημαντικοί διεθνείς θεσμοί, όπως είναι το Συμβούλιο της Ευρώπης και τα Ηνωμένα Έθνη, τα κράτη έχουν υποχρέωση να παρέχουν στους πολίτες τους τα εργαλεία, τους διαύλους και τις ικανότητες, ώστε οι απόψεις τους να ακούγονται στη δημόσια σκηνή και να συμβάλλουν άμεσα στη διαμόρφωση των πολιτικών. Το σχέδιο

Το γραφείο του Επιτρόπου του Πολίτη δρομολογεί την υλοποίηση της πρότασης που είχε κατατεθεί στο παρελθόν, ώστε οι πολίτες εφόσον συλλέξουν έναν αριθμό υπογραφών να καταθέτουν ζητήματα στο Υπουργικό Συμβούλιο.

δράσης του Γραφείου επικεντρώνεται σε αυτά τα θέματα και έχουμε δρομολογήσει συγκεκριμένες δράσεις, όπως είναι το «Φόρουμ για τη Δημοκρατία» που θα γίνει την επόμενη άνοιξη, σε συνεργασία και με τη Βουλή των Αντιπροσώπων, το Πρόγραμμα «Καινοτομία και Συμμετοχική Δημοκρατία» που αρχίζει τον Φεβρουάριο, όπως επίσης και το «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Πολιτών».

—Ανάμεσα στις προτεραιότητές σας είναι και η θεσμοθέτηση της παροχής δυνατότητας στους πολίτες να καταθέτουν θέματα ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, εφόσον συλλεχθεί ένας αριθμός υπογραφών. Επειδή είχε τεθεί και στο παρελθόν κάτι τέτοιο, πώς προτίθεστε να προχωρήσετε με αυτό το θέμα;

—Ουσιαστικά, πρόκειται για τον Περί Πρωτοβουλίας Πολιτών Νόμο, ο οποίος ετοιμάστηκε από τον υπουργό Οικονομικών (την περίοδο που υπηρετούσε ως Υφυπουργός παρά τω Προέδρω), μετά και από διαβούλευση με κοινωνικούς εταίρους. Το Νομοσχέδιο προνοεί, ουσιαστικά, τη θεσμοθέτηση της παροχής ευχέρειας στους πολίτες να υποβάλλουν προς το Υπουργικό Συμβούλιο αιτήματα, για να αναλάβει δράση σε συγκεκριμένους τομείς της αρμοδιότητάς του, στην περίπτωση που υποστηρίζονται από ικανό αριθμό πολιτών. Αυτή την περίοδο εργαζόμαστε μαζί με το Υφυπουργείο Καινοτομίας, Έρευνας και Ψηφιακής Πολιτικής για την ετοι-

μασία της ψηφιακής πλατφόρμας, μέσω της οποίας θα διεκπεριώνεται η όλη διαδικασία, έτσι ώστε να παρουσιαστεί με την επανέναρξη της συζήτησης στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή. —Μία από τις κύριες προκλήσεις του τόπου είναι η παιδεία. Στο πλαίσιο του άξονα για ποιοτική εκπαίδευση, έχετε προτείνει το «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο». Πώς ακριβώς θα λειτουργεί; Υπάρχει χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή του;

—Αρχές του 2022 αρχίζει τη λειτουργία του το «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Πολιτών», το οποίο διοργανώνουμε μαζί με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Θα λειτουργεί σε μνημιαία βάση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Σκοπός του είναι η διεύρυνση της πρόσβασης των πολιτών στην πληροφόρηση, αλλά και η διαμόρφωση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων και κατάθεση νέων προτάσεων, που εμβολιάζουν υφιστάμενες πολιτικές σε σχέση με τα μεγάλα θέματα που απασχολούν την κοινωνία μας. Η διαμόρφωση πιο ενημερωμένων πολιτών, ο εμπλουτισμός των γνώσεων και των ικανοτήτων τους, είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και των προκλήσεων που σχετίζονται με την οικοδόμηση πιο βιώσιμων, ποικιλόμορφων και δραστήριων κοινωνιών. Το «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο» θα επιτρέψει στους πολίτες να συμμετάσχουν αποτελεσματικότερα στον δημόσιο βίο, καθώς η πρόσβαση στην πληροφόρηση

προάγει τη διαφάνεια, προστατεύει τα δικαιώματα των πολιτών και υποστηρίζει την επιστημονική έρευνα.

—Ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών Αντόνιο Γκουτέρες έχει ήδη αναφέρει πως η έμφαση πρέπει να δοθεί στη νέα γενιά, η οποία επηρεάστηκε περισσότερο από όλους από την πανδημία. Με ποιον τρόπο προτίθεστε να αξιοποιήσετε την Ατζέντα 2030 προς όφελος των νέων;

—Το Γραφείο μου ανέλαβε τον εθνικό συντονισμό για το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας -2022. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να ορίσει το 2022 ως Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας, έχοντας διαγνώσει τον σοβαρό αρνητικό αντίκτυπο που είχε η πανδημία του κορωνοϊού στους νέους ανθρώπους: στην εκπαίδευσή τους, την απασχόληση, την κοινωνική ένταξη, την ψυχική τους υγεία. Βασικός σκοπός της Ένωσης είναι να στρέψει την προσοχή στις ευκαιρίες και τις προοπτικές που πρέπει να διασφαλιστούν για τη νέα γενιά στη μετά πανδημία περίοδο. Το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας στοχεύει στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των νέων στη δημοκρατική και κοινωνική ζωή των κρατών μελών, στο πλαίσιο και της προσπάθειας για οικοδόμηση μιας πιο πράσινης, πιο ψηφιακής και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπης. Βρισκόμαστε σε άμεση επαφή με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά και όλους τους εταίρους στην Κύπρο, για την προετοιμασία όσων θα λάβουν χώρα εντός του 2022.

Οι δράσεις για αντιμετώπιση του ρατσισμού

—Υλοποιήσατε μαζί με τα Υπουργεία Παιδείας και Δικαιοσύνης το πρόγραμμα ανάδειξης και βράβευσης δράσεων, που προάγουν την ενεργό συμμετοχή των μαθητών στην αντιμετώπιση του ρατσισμού. Πώς αξιολογείτε τις δράσεις που παρουσίασαν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί;

—Μέσα από αυτό το πρόγραμμα εστίασαμε σε φωτεινά παραδείγματα αντιρατσιστικών δράσεων που υλοποιούνται στα σχολεία μας. Το σχολικό περιβάλλον συναποτελείται (όπως και η κοινωνία) από πολλαπλές μορφές ετερότητας (όπως είναι η εθνικότητα, η εμφάνιση, η κοινότητα, το φύλο, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η αναπηρία) και αυτές τις μορφές θα πρέπει να τις αναγνωρίζουμε, να τις σεβόμαστε και να τις προστατεύουμε. Οι ρατσιστικές πράξεις πρέπει να αναγνωρίζονται έγκαιρα και να αντιμετωπίζονται αποφασιστικά. Η ανάδειξη των δράσεων που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές και μαθήτριές μας, για να διασφαλίσουν ότι η σχολική κοινότητα θα τη χαρακτηρίζει η ασφάλεια, ο σεβασμός της διαφορετικότητας, η μη διάκριση και η ισότητα, είναι εξόχως σημαντική. Οι δράσεις αυτές είναι φωτεινά παραδείγματα που μπορούν να εμπνεύσουν και άλλες σχολικές μονάδες να αναλάβουν δράση, αλλά παράλληλα εκπέμπουν και μηνύματα προς την κοινωνία για μηδενική ανοχή στον ρατσισμό, στη μισαλλοδοξία, στον εκφοβισμό, στη ρητορική μίσους. —Πώς μεταφράζεται επί του πρακτέου η ενδυνάμωση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών;

—Τον ρόλο του Γραφείου μου τον εκλαμβάνω, ως προς αυτό, σε δύο κατευθύνσεις: από τη μία είναι η παροχή των διόδων, έτσι ώστε οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να συμμετέχουν στον κύκλο χάραξης πολιτικών και να καταθέτουν τις απόψεις τους στο πεδίο δράσης τους. Από την άλλη, θα πρέπει να ενδυναμωθεί ο ρόλος τους, η διαφανής και αποτελεσματική δραστηριοποίησή τους. Για παράδειγμα, τον περασμένο Νοέμβριο, διοργανώσαμε μαζί με τον Οργανισμό Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Πολιτιστικών Σχέσεων σειρά παρουσιάσεων, σε όλη την Κύπρο, για το νέο Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες», το οποίο έχει προϋπολογισμό €1,8 δισ. Ένα Πρόγραμμα εξέχουσας σημασίας, που εστιάζει στην ανάπτυξη πιο ανοικτών, δημοκρατικών, ισότιμων και συμπεριληπτικών κοινωνιών. Θεωρώ ότι είναι υποχρέωσή μας να κάνουμε ό,τι είναι δυνατόν, προκειμένου οι δικαιούχοι τέτοιου είδους προγραμμάτων να ενημερώνονται εγκαίρως και σωστά, έτσι ώστε να αξιοποιούνται προς όφελος της χώρας μας και της κοινωνίας οι ευκαιρίες που προσφέρονται.